

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

CXII. An Matrimonium Consummatum sit solubile quoad Thorum solum,
permanente Vinculo?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

nent; ergo erunt solubilia; & non erunt Sacramentum: polygamia licebit: at hæc absurda: Ergo.

QVÆSTIO CXII.

An Polygamia sit licita Christianis?

LVTHERVVS Kemnitius par. 2. Exam. pag. 122 d. Lat nos cum Montanis prohibere polygamiam successivam, id est, successivè plurimum: Quòd secundas nuptias non benedicimus, ceu prostitutioni & fornicationi: Teste Decreto Gratiani: can; hæc rat. 31. q. 1.

II. LVTHERVVS de Bigamia propof. 65. Nota sunt iura Mofaica, qua cogunt plurimum esse vxorum virum, qua non sunt magis abrogata, quàm reliqua; sed libera, nec prohibita, nec præcepta. Exemplo Ab:ahæ, ait in Genefin.

ANABAPTISTAE sequuntur Lutherum, teste Kemnit. pag. 122. q. vbi rectè damnatos ait à Concil. Tridentino.

AVTO R. I. Polygamia successiva, licita & iusta est; cõtra Montanistas: teste S. Scriptura in meo *Antichristo* p. 3. q. 44. 2. Concil. Nicenũ can. 8 iussit Nouatianos nõ recipi in Ecclesiã, nisi prius communicarint cũ secundò nuptis, aut sepi. Accedit S. Patrũ consensus, Secũdis tamen nuptiis nõ benedicimus; quòd prior benedictio non expiret. Ita S. Patres. Canonũ verò Collector Gratianus vixit ante 1200. annos & apertè contrariũ dicit, quàm ei Kemn. affingit. *Bell. cap. 9.*

II. Polygamia cũ plurib. simul vnus est à Christo abrogata, ac vetita: patet in Antichristo ex S. Scriptura. 2. Deinde, Iure Euãgelico vir & foemina pares sunt quoad fidẽ & debitum, 1. Cor. 7. *Vxori vir debitum reddat, et vxor viro. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir: similiter è contrã.* Ita alter se tradere nequit alii sine iniuria comparis: Absurdus tamen est, mulierem plures habere viros.

3. Quia Polygamia pugnat iuri naturæ, & rationi Matrimonii. Huius n. fines sunt quatuor: 1. Prolis susceptio & educatio: 2. Societas domestica: 3. Remedium concupiscentiæ: 4. Sacramentũ

Christi & Ecclesiæ: His inimica Polygamia est. 4. Deniq; nulla gens vnq̃ inter Christianos reliquit exemplũ polygamix: Quod si exẽplo Patriarcharum libera sit; cur exẽplo caruit & imitatione? Volunt autẽ quidam, vnã Patriarchis vxorẽ fuisse, cæteras concubinas: Alii singulas veras vxores extitisse: quod probabilius est & communius.

QVÆSTIO CXIII.

An Matrimonium consummatum sit solubile quoad Thorum solũ permanente Vinculo?

LVTHERVVS l. Capt. Babyl. de matrimon. Melanchon in *Locis de Coniug.* Kemnitius p. 2. Exam. G. o. aiunt esse: sed simul quoad & Thorum & Vinculum; non autem quoad thorum solum. Kemnitiam reprehendit Ecclesiã, quæ soluit manente vinculo.

SVADENTISTIS. I. CALVINVS, BEZA, &c. Kemnitius pag. 68. *Definitio illi: Diuortii, quòd sit separatio Matrimonii quoad thorum, manente vinculo, noua est ex Paulo malè intell. cõ: Præcipio non ego &c. vbi loquitur de iniusto diuortio ex leuibus rixis: non de iusto, in causa fornicationis.* 2. Idem. Christus, Mat. 5 & 10. dimissionem coniugis, nisi propter fornicationem, pronunciat esse illicitam; Contra Pontifici decernunt, præter fornicationem, multas alias causas, propter quas liceat. 3. Christus ides prohibet dimissionem, extrã fornicationis causam, quòd sit periculum Visionis. Sed de hoc ij non sunt solliciti. 4. Pontificia separatio Vinculum multis modis soluit Nam quid sit Vinculum, scripsit & docent; Adhæret bit vxori. Faciamus ei aiunt. Mulier non habet potest. Iterum conuenite, ne. &c. Sunt vna caro, &c. Hæc omnia solvunt. Ergo separant, quòd Deus coniungit.

AVTO R. I. Matrimonium Infidelium solubile est etiam quoad Vinculũ. 1. Cor. 7. *Si infidelis discedat, discedat.* Vide Antichristum p. 3. q. 45.

II. Matrimonium Consummatum Fidelium est solubile solũ quoad thorũ; non quoad vinculum. Idque duabus de causis: 1. Ex Consensu mutuo, ob statũ altiorem ad eundẽ, scilicet religionis. 2. Sine consensu, ob crimen Adulterii, Infidelitatis, & Peccati inuitabilis. Patet in meo Antichristo Scripturis. Ita *Trident. Sess. 24. Can. 8.* Zz 2 No

NOTA. I. Viro & vxori par est libertas diuortium faciēdi. 2. Et quoad thorum possunt autoritate suapte separari ob certum adulterium: quoad Cohabitationem verò opus est iudicio Ecclesie. 3. Separatio tamen ob adulterium sit illicita; I. Si vxor sit vim passa. 2. Si vterque coniux sit adulter: 3. Si post cognitum adulterium rem cum compare habuerit: 4. Si autor coniugi fuerit ad adulterium.

DICO AD I. *Aug. l. 1. de adult. cōiug. c. 1. 2, 3, 4.* distinguit verba Pauli; quòd loquatur de separatione iniusta ibi: *Præcipio vxorem à viro non discedere. De iusta ibi: Quod si is deceferis, manere innuptam.* Errat igitur Luthero-caluinistæ locum totum de Iniusta exponentes sola.

AD II. Et verò sunt plures. Nam ibidem *Mat. 19* postâ causâ fornicationis; promittit centuplum dimittentib⁹ vxorem, & sequentibus Christum. Item, *1. Cor. 7.* ob infidelitatem fieri discessionē posse permittitur. Itaque sententia Christi sic intelligenda est, vt non pugnet cū Christo, & Paulo. Ratio: quia dimissio potest solum fieri ob crimina in damnū comparis vergentia: aut ob maius bonū. Fornicatio enim opponitur directè fidei matrimoniali: cætera crimina solum per accidens. Deinde liberat comparem ad omnem vitam à debito reddendo: alia crimina non liberant.

AD III. Quia iusta est dimissio ob fornicationem; ideo periculum dimissi non imputatur dimittenti iustè. Ex duobus enim periculis minus eligendū est: rat alienum nocentis censetur minus proprio innocentis.

AD IV. Ista, de quibus Scripturæ,

non Vinculum ipsum efficiunt; sed ad illud consequuntur: alioquin longior peregrinatio esset prohibita. Vinculum autem est obligatio, quâ alter sit alterius proprius in omnem vitam.

QVÆSTIO CXIV.

An Fidelium Matrimonium Consummatum sit solubile quoad Vinculum?

UTHERVS *l. Capt. Bab.* statueret nil audere optatū. Lamen definiri, Non ab Episcopis; sed duobus doctis & bonis. Licet solui etiam Vinculum ob vel fornicationem, vel decennem absentiam alterius: Sic anno 1522. At anno 1523. comment in *1. Cor. 7.* Licet soluiant, si alter sit ethnicus, aut falsus Christianus, aut ritus, aut quodcumq; peccatum inducat, aut pauper sit, aut amicum coniugios nolint BRENTIVS in *Mat. 19.* Quoties alter alteri non est commodus: aut quacumque de causâ displiceant.

MELANCHTHON in *Locis*, Licetum vult ob fornicationem, aut si alter iniustè discedat ab altero. CALVINVS *Instit. 4. c. 19. §. vlt.* iuræ rannicam legem esse, quæ non permittit dissolutionem Vinculi ob adulterium aut Infidelitatem. Kemnitius sequitur Calvinum. ERASMVS anno 1515. docuit licere ob fornicationem etiam vinculum solui: Sic & Caietanus, & Catherinus: Qui duo tamen se submissè per Ecclesie. Licere tamē maximè volunt in iustis.

SVADENT istis, quæ ex omnibus collegit Kemnit 1. Lex innocentem nubere alteri vetans priuat iure suo citra culpam. 2. Diuortium, à Christo concessam ob fornicationem; esset laqueus infonti, qui Vritur. 3. *Mat. 19.* quæritur de dimissione quoad Vinculum, non quoad thorum: nam solum illam norant, quæ ducere aliam licebat. *Deu. 24. Lev. 11. 17. 3. Ezech. 44.* Ergo, qui dimisit ob fornicationem, & aliam ducit, non machatur. 4. Præcipio non discedere: subaudi, nisi ob fornicat. Si discesserit iniustè, & non ob fornicat. tunc Manere innuptam; ergo si iustè ob fornicationem discesserit, nubere potest. &c. *Bellarms. c. 17. 5. Mat. 5.* Generalis sententia est: *Qui dimiserit vxorem*